
Eurajoki–Lapinjoki-vesistöalteryhmä
kokous 2/2013

Aika: Keskiviikko 30.10.2013 klo 17:30–19:30

Paikka: **Panelian seuratalo**
Asemantie 19, 27420 Eura

Läsnä: Hannu Aro, Anna Halinen, Markku Haukioja, Tapio Heikkilä, Ari Ikonen, Ari Jolma, Anna Järvinen, Sari Koivunen, Helmi Kotilainen, Eija Kuusisto, Pekka Paavilainen, Laura Puolamäki, Johanna Rinne, Markus Savikuja, Kati Saarni, Samuli Seppälä, Olli Taimi, Pasi Tuominen, Anu Valtonen, Seppo Varjonen, Anne-Mari Ventelä, Juhani Vihervuori, Tiina Vähä-Kreula

Asialista

17:00 Saapuminen ja tulokahvit

17:30 1. Avaus ja tervehdyssanat

Puheenjohtaja Anne-Mari Ventelä avasi kokouksen ja Anu Valtonen Eurajoki-työryhmästä toivotti ryhmän tervetulleeksi. Anu mainitsi, että Paneliassa on viime aikoina puitu jokiasioita. Eurajoen tilanteestahan heräsi kansanliike, ja järjestettiin jokiteemaisia kokouksia, ja lopulta perustettiin Eurajoki-työryhmä. Vaikka joen tilanne onkin nyt parantunut, niin edelleen ryhmä on sitoutunut. Viime vuoden aikana tapahtui paljon parannusta jokiasiaassa. Tämä kokous onkin jo toiveikkaimmissa merkeissä.

Kokoukseen osallistui 23 henkilöä.

2. Vesienhoidon ajankohtaiskatsaus

Ylitarkastaja Pekka Paavilainen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi tuoreimmat kuulumiset vesienhoidosta. Esityksen aineisto: **Liite 1**

Pinta- ja pohjavesien tilan luokittelua on päivitetty toisen vesienhoitokauden 2016–2021 toimenpiteiden suunnittelua varten. Pohjavesien tilan luokittelu valmistui kesäkuussa ja pintavesien ekologinen luokittelu syyskuussa. Vesienhoidon toimenpideohjelmien ja vesienhoitosuunnitelmien päivittäminen on käynnistynyt ja kuuleminen niistä alkaa vuoden kuluttua 1.10.2014.

Pintavesien ekologinen luokittelu on valmistunut (tiedote: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/pintavesien-uusi-ekologinen-luokitus-on-valmistunut-hyva-tilan-tavoitteesta-ollaan-jalijessa-varsinais-suomen-ely-keskus->, kartta: http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/469374/Pintavesien+ekologinen+tila_Satakunta.pdf/07e8eb7f-39ca-4b7b-9004-882cf3a9c004).

Pohjavesien tila ja riskialueet 2013 (tiedote: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/lounais-suomen-pohjavesien-hyva-tila-on-vaarantunut-varsinais-suomen-ely-keskus->, kartta: http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/469374/Pohjavesi_Luokitus2013_VAR.pdf/2fc61fc8-ec00-4dd1-b330-862490d9e5cd).

Kemiallisen tilan luokittelua tehdään vielä. Sen on tarkoitus valmistua vuodenvaihteessa. Toimenpideohjelman luonnos valmistuu vuonna 2014. Ensi kevään kokouksessa tuodaan esiin asioita, joita on suunniteltu.

Pohjavesien tila ja riskialueet: Riskialueen löytyy kloridia ja torjunta-aineita. Liikenteen suo-
laus kloridina, torjunta-aineet maanviljelystä (nämä torjunta-aineet eivät välttämättä ole enää käytössä, mutta pohjavedessä näkyvät). Eurajoki–Lapinjoki -alueella on enimmäkseen

hyväkuntoista pohjavettä. Pintavedet: Tällä alueella ei ole yhtään erinomaisessa tilassa olevia vesistöjä. Biologiset tiedot ovat muuttaneet luokitusta.

Merenhoidosta: merenhoidon seurannasta on kuuleminen keväällä 2014. Merenhoidon toimenpideohjelmasta on kuuleminen vesienhoidon kanssa vuonna 2014.

Pohdittiin, missä kohtaa pohjavesi on heikoin. Yksi riskialue on Huovinrinne. Selvityskohteina ovat mm. Rauman kirkonkylä (maatalous), Eurajoen Irjanne ja sorakuopan täyttö (nikkeä, menty liian syväälle, raskasmetallit esiin), tila huono. Kummastusta herätti myös Köyliönjärven tilan paraneminen (huonosta välttäväksi). Pekka Paavilainen selvitti asiaa. Syy on se, että on saatu lisää dataa. Fys kem (fosfori ja typpi) tila edelleen huono, mutta biologinen data antaa välttävän (klorofylli huono, vesikasvit tyydyttävät, kalat tyydyttävät), eli laskennallisesti keskimäärin välttävä. Edellisellä kierroksella oli tiedossa vain klorofylli ja kalat, jotka antoivat huonon tilan arvon. Tilassa on tapahtunut myös todellisesta paranemisesta, mutta se ei yksinään olisi riittänyt tilan muuttamiseen välttäväksi.

Vesien tilaan voi tutustua tarkemmin Suomen ympäristökeskuksen uuden karttapalvelun kautta: www.ymparisto.fi >Vesi ja meri > Pintavesien tila ja siellä sivun oikeassa reunassa Vesien tila-karttakäyttöliittymä (suoraosoite: <http://wwwp3.ymparisto.fi/silverlightviewer/?Viewer=VemuPilotti>).

Järviwikistä (www.jarviwiki.fi) löytyvät yli 100 hehtaarin järvien vedenlaadun seurantatiedot VAR ELY:n alueella (ei valtakunnallisesti) järven nimellä.

3. JVP-Euran ajankohtaisia asioita

Toimitusjohtaja Anna Halinen JVP-Eura Oy:stä kertoi yrityksen ajankohtaisista kuulumisista. Esityksen aineisto: **Liite 2**

Tehostamis- ja laajennusprojekti on edennyt rakentamisvaiheeseen. Uuden esiselkeytysaltaan käyttöönotto tapahtuu vuodenvaihteessa. Ilmastusaltaan pitäisi olla käytettävissä ensi syksyyn mennessä. Toukokuussa aloitettu ohitusvesien hygienisointi on toiminut hyvin.

Esitys sisältää paljon työkuvia. Anna Halinen totesi, että hän on kertonut näistä asioista viimeksi viisi kuukautta sitten ja paljon on tapahtunut sillä välin. Pääurakka aloitettiin syyskuussa (rajoitetulla hankintamenetelmällä). JVP-Eura on osakeyhtiö, mutta Euran kunta omistaa yli 50 %. Valtion tukea yritys ei siis saa. Päärahoitus on 4,5 miljoonaa euroa, kunta rahoitus Euran kunnan kautta. Betoniurakoitsijaksi valittiin paikallinen Hartela sekä Econet Oy, jolla on laaja kansainvälinen referenssilista. Biolietetiivistämön rakennuskuvissa näkyy uusi ilmastusallas (kuoppa). Maavaraiset altaat, ei tehdä paaluille, koska maaperä on hyvää. Tilavuus on 3000m³, kolmilinjainen allas. Allasta ei kateta. Nyt on ollut hyvä aika kaivaa ja valaa betonia (syksyn sää). Puhdistamo ei ole pohjavesialueella, mutta purkupuutki on. Kaavakuvaan on merkitty tulevat investointikohteet. Vaiheet 1 ja 2 toteutetaan, kolmas vaihe on tilavarauksena. Hygienisointimenetelmä on toiminut hyvin. Missään muualla ei ole käsitelty näin suuria määriä ohitusvesiä. Esiselkeytin ja tiivistäjä on tarkoitus ottaa käyttöön vuodenvaihteessa ja uusi ilmastusallas ensi kesänä.

Putsarin mitoitus on haasteellista (tulokuormagraafi). Typpikuorma on aika suuri. Kuormien vaihtelumäärät ovat melko suuria ja syytä siihen ei tiedetä. Kunnan kanssa on tehty tarkkailuja. Kysyttiin, pystyykö toimijoita erottelemaan kuntalinjasta. Suurimpia kuormittajia ovat mm. Hallavaara, Länsi-Suomen Prosessivesi Oy ja HK Ruokatalo Oy. Hygienisointi ei puhdistaa jätevettä, ”vain” hygienisoi. Velvoitetarkkailun piiriin kuuluu lähtevä vesi, joka on kiertänyt laitoksen, ja jota ei ole hygienisoitu. Eurajoen mikrobiologinen riski on nyt poistettu.

Kysyttiin, että jatketaanko hygienisointia yli talven. Anna Halinen kertoi, että uusi ympäristölupa edellyttää hygienisointia uintikauden ajan, mutta sitä jatketaan joka tapauksessa yli talven. Kysyttiin myös, että onko kuntalinjan toimijat mitenkään talkoissa mukana, kun tulo-

kuorma ei ole pienentynyt. Halinen totesi, että he todennäköisesti kiinnittivät enemmän huomiota jätevetensä laatuun. Elokuussa laitos toimi vielä melko huonosti, syyskuussa taas toimi aika hyvin, ohitusjuoksutukset ovat olleet melkoisesti pienempiä. Ilmastusallas saadaan valmiiksi ensi kesänä ja sen jälkeen ei tule ohitusjuoksutuksia.

Tauko

4. Eurajoen veden laatu intensiivimittausten perusteella

Ylitarkastaja Helmi Kotilainen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi Eurajoen vedenlaadusta. Esityksen aineisto: **Liite 3**

Eurajoen veden laatua mitataan tällä hetkellä kolmella intensiivimittarilla. Esitellään automaattisilla mittauslaitteilla saatuja analyysituloksia. Eurajoen velvoitetarkkailutuloksia vuodelta 2013 ei ole vielä raportoitu.

Intensiivimittaus on valtakunnallista huippua Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa vedenlaadun seurannassa. Kemiallista luokittelua varten ahventen elopitoisuustaso piti tutkia Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueella kiireellä. Tutkittiin 10 ahventa per alue. Eurajoki–Lapinjoki-alueen kalojen elohopeapitoisuustasot ovat pienempiä koko VARELYn alueella. Graafeissa on esimerkki kuvitteellisesta ruoppausten vesistövaikutuksista. Ensin näytteenottoja on maanantaisin, sitten päivittäin, eri huippukohtia kuormitukselle, ja kokonaiskuormituskäsitys muuttuu. Sitten samaan paikkaan asennetaan automaattinen, jatkuvatoiminen mittari ja kokonaiskuormituksesta saadaan täsmällisempi kuva (nopeat muutokset ilmi). Eurajoessa on sama tilanne. Eurajoen alajuoksulla on ollut jatkuvatoiminen asema vuodesta 2009 lähtien.(kartta). Mittausasema ei ole jokamiehenoikeus, ja se vaatii kaiken näköisiä lupia ja on kallista. Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa on tehty paljon yhteistyötä Pyhäjärvi-instituutin kanssa. Jokaiseen mitattavaan kohteeseen täytyy löytää oma mittausmekanismi ja ottaa vertailunäytteitä. Eurajoessa on tyyppiä aika paljon. Mittausasemat vaativat valtavasti huoltotoimia (läpi vuoden mittaus). Mittaus on yhtä luotettava talvella kuin kesälläkin, mutta jäidenlähtö voi olla ongelmana. Eurajoella ei ole ongelmia kokonaisfosforin korrelaation kanssa. Eurajoen tulokset olivat liian suuria, ja asiaa alettiin tutkia. Nyt näyttää siltä että ravinnekuormapitoisuudet ovat nousussa ja data on ”kuoppaista”, kun sateet ovat alkaneet. Kuormitus on alajuoksulla runsasravinteinen. Pyhäjärvi-instituutti asentaa uusia laitteita ja mielenkiintoista vaihtelua tullaan varmaan näkemään.

5. Yhteinen Eurajoki -hanke

Vesistötoimialan päällikkö Anne-Mari Ventelä Pyhäjärvi-instituutista esitteli uuden Yhteinen Eurajoki -hankkeen. Esityksen aineisto: **Liite 4**

Yhteinen Eurajoki -hanke käynnistyi syksyllä 2013. Hankkeessa tehostetaan Eurajoen tilan seurantaa ja siihen liittyvää tiedotusta sekä luodaan malli joen pitkäaikaiseen suojelutyön koordinoinnille ja rahoitukselle. Lisäksi hankkeessa selvitetään ihmisen ja joen välisiä vuorovaikutuksia mm. haastatelluin ja vanhoja kartta-aineistoja tutkimalla.

Anne-Mari Ventelä kertoi ensin hieman hankkeen ongelmista. Yksi iso tavoite oli saada lisää automaatioasemia Eurajokeen. Asematoimittajat kilpailutettiin (neljä uutta automaatioasemaa haluttiin). Saatiin valittua toimittaja ja oltiin juuri ostamassa, kun tuli haaste markkinaoikeuteen erään laitetoimittajan valituksen seurauksena. Oikeus alkaa käsitellä asiaa ja aikaa menee todennäköisesti 1-2 vuotta. Mittarihankinnat ovat nyt jäissä ja hankeaika loppunee ennen. Jouduttiin purkamaan valmiiksi rakennetut valmistelut. Laitteet olivat jo valmiina ja asennus piti alkaa elokuussa. Iso osa hankkeen resursseista on mennyt tämän kanssa tapellessa. Mietittiin, mitä voidaan tehdä. Pyhäjärvi-instituutilla on toinen hanke käynnissä ja yksi oma mittari, ne vietiin sitten tilalle. Dataa ei nyt saada automaattisesti

vaan se on haettava. Kuurnamäen sillan pieleen asennetaan yksi mittari ensi viikolla (ELYs-tä). Verkkosivuilla eurajoki.info näkyisi kaikki mittaridata, ja mielellään reaaliaikaisesti.

Hankkeesta yleisesti: edellisessä kokouksessa saatiin jo positiivista viestiä, että hanke saisi rahoitusta. Syksyllä rahoitus sitten saatiin. Hankkeen sisältö on ideoitu ryhmässä. Eurajoelle etsitään pysyvän toiminnan ja rahoituksen mallia, kuten suojelurahasto. Toki muitakin malleja selvitetään. Tämä työ ajoittuu ensi keväälle. Tarkoitus on järjestää työpajoja ja lanseerata eurajoki.info -nettipalvelu, joka olisi Eurajoki-tietopankki. Sinne lisättäisiin kaikki jo kerätyt vanhat aineistot samaan paikkaan kaikkien saataville. Karttaa klikkaamalla saisi lisätietoja esimerkiksi vedenlaadusta.

Ihminen ja Eurajoki -osuus on Turun yliopiston osa (Laura Puolamäki). Laura Puolamäki kertoi, että joki on tärkeä ihmisille, sitä ei voi seurata pelkästään mittareilla vaan tietoa täytyy hankkia eri tavalla, esim. selvittämällä maiseman ja joenkäytön muutokset. Paikalliset asukkaat ovat tärkeä tietolähde – kyselyt, haastattelut, valokuvien keräys, ym. toimivat hyvinä keinoina jokisuhdekuvan luomisessa.

Nyt on vielä selvitettävä, miten asukkaat haluavat hankkeeseen osallistua, ideoita kaivataan. Tarvitaan kaikkien osaamista ja panostusta asiaan. Tarkoituksena on järjestää vapaamuotoinen tuumailuilta, johon voisi osallistua asukkaiden lisäksi myös EL-ryhmä ja Eurajoki-foorumi.

6. Eurajoki-portaalin ideointia keskustellen

Vesistötoimialan päällikkö Anne-Mari Ventelä Pyhäjärvi-instituutista ja professori Ari Jolma Aalto-yliopistosta avasi keskustelun Eurajoki-portaalin luomisesta.

Esityksen aineisto: eurajoki.info/kartta.html (*demoversio, verkkosivu ei ole vielä toiminnassa*)

Yhteinen Eurajoki -hankkeeseen sisältyy eurajoki.info-portaalin kehittäminen. Työryhmän jäseniä pyydetään mukaan ideoimaan portaalin sisältöä.

Ari Jolma esitteli eurajoki.info -portaalin ajatusta. Osoite toimii, demoversio on olemassa. Ajatuksena on, että sivustolle voidaan rakentaa erilaisia toimintoja. Teknisenä ideana on, tehdä kokoava sivusto, jonne tulee informaatiota muualta. Karttanäkymän taustakarttoja voidaan tuoda eri verkkosivuilta, kuten OpenStreetMap, Google Maps, maanmittauslaitoksen karttapalvelusta, ym. Jolma esitteli demokarttaa, jossa oli muutama tähti, jotka liittyivät mittaustietoasemiin. Tähtiin voidaan linkittää eri asioita, esim. aikasarjaesitys (veden lämpötila, tms.). Ideana on käyttää verkosta saatavia palvelimia. Verkkosivu hakee ne palvelimelta ja kytkee tiedot oikeisiin kohteisiin. Sivun demo, pohja, ja ideana on esittää näitä komponentteja, minkä päälle tuotetaan se tieto. Yksi osa sivustoa on keskustelupalsta, johon saa kommentoida. Facebook-työkalu on helppo ottaa käyttöön, mutta onko se mieluinen, sitä täytyy pohtia. Anonyymi kommentointi ei käy. Karttaan tullaan asemoimaan ilmakuvat vanhasta Pyhäjärvi-instituutin hankkeesta. Vedenlaatutuloksia lisätään sivustolle mahdollisimman paljon ja pitkältä ajalta. Tiedon merkityksen tuonti on erittäin tärkeää (pelkkä raakadata ei kerro mitään). Samuli Seppälä korosti, että on tärkeää, että kuka tahansa pääsee kertomaan Eurajoesta, joten sivustolle tarvitaan joku kirjautumistapa (ei nimettömänä). Tavallisten ihmisten pitää päästä kertomaan vaikka harvinaisen linnun näkemisestä, joen parhaat nousupaikat, tms. Täytyisi olla matala kynnyys osallistua.

Lähiajan toimia:

Eurajoki-portaalin työpaja/Asukasilta keskiviikkona 13.11.2013 klo 17:30, paikka Panelian seuratalo. Mokkulat kannattaa ottaa mukaan!

7. Mahdolliset muut asiat

VELHO-hankkeessa Eurajoki-Lapinjoki -ryhmän pilottihanke Saarnijärven linnustoselvitys on valmis. Raportit ovat luettavissa VELHO-hankkeen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/velho > Vesienhoito > Vesienhoidon edistäminen (suoraosoite: [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/VELHO/Vesienhoito/Vesienhoidon edistaminen](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/VELHO/Vesienhoito/Vesienhoidon_edistaminen)).

Tulossa! VELHO-hanke ja Satavesi-ohjelma järjestää Vedenpinnan nosto -koulutuksen Porissa, Satakunnan ELY-keskuksessa 21.11.2013 klo 8:30–12:30. Kutsu ja ohjelma on nähtävissä sekä Sataveden että VELHOn verkkosivuilla Ajankohtaista -osioissa.

Seuraavan kokouksen aiheeksi toivottiin mm. ajankohtaiskatsausta Eurajoen perkaushankkeesta.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään maanantaina 17.3.2014 klo 17:30, paikka päätetään myöhemmin.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19:40.

Muistion laati Kati Saarni

Muistio ja liitteet ovat nähtävissä Satavesi-ohjelman Internet-sivustolla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/satavesi